ECLI:LV:RAT:2022:0323.C71242018.12.S
Lieta Nr.C71242018
Lietas arhīva Nr.CA-0534-22/8

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
2022.gada 23.martā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Sarmīte Vamža
tiesneši Ilze Ošiņa un Žanete Žimante
rakstveida procesā Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/ prasībā pret /pers.J/par SIA "/Nosaukums/" kapitāla daļu izpirkumu, sakarā ar /pers.J/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 15.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāji/pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ cēla tiesā prasību pret atbildētāju /pers.J/, kurā pamatojoties uz Komerclikuma 189. un 189.^{3}pantu, Civillikuma 1., 1381., 1382., 1384. un 1398.pantu, lūdz atzīt prasītājiem izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 128 daļām, kas pārdotas /pers. J/, saskaņā ar 2018.gada 14.aprīlī ar /pers. M/, noslēgto Kapitāla daļu pirkuma līgumu Nr./numurs/.
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. A/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. B/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 28 daļām par pirkuma cenu 29,68 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. C/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. D/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. E/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. G/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. H/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*;
- uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. I/ īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 14 daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro*.

Noteikt, ka izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/ 2 daļām realizējamas slēgtā izsolē, kurā var piedalīties prasītāji un atbildētāja.
Atzīt /pers.J/ tiesības saņemt Tiesu administrācijas tiesas depozītā iemaksāto izpirkuma maksu summā 135,68 *euro* par 128 daļām.
Atzīt par spēkā nesošu SIA /Nosaukums/ 2018.gada 13.jūnija dalībnieku reģistra nodalījuma Nr./numurs/ ierakstu ar kārtas Nr./numurs/ daļā par 128 daļu ar daļu kārtas numuriem /numurs/piederību /pers. J/ un dzēst komercreģistrā uz šī ieraksta pamata reģistrētās attiecīgās izmaiņas.
Piedzīt no atbildētājas par labu prasītājiem tiesāšanās izdevumus.
Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.
[1.1] Atbildētāja 2018.gada 14.aprīlī ar /pers. M/ noslēdza Kapitāla daļu pirkuma līgumu par viņam piederošo SIA "/Nosaukums/" 142 kapitāla daļu pārdošanu atbildētājai par kopējo pirkuma summu 150 *euro*.
[1.2] 2018.gada 10.maijā atbildētāja nosūtījusi visiem sabiedrības dalībniekiem un valdes locekļiem 2018.gada 8.maija paziņojumu par kapitāla daļu pirkumu, norādot daļu skaitu, un pievienojot pirkuma līguma apliecinātu kopiju.
Ievērojot Komerclikuma 189.panta trešās daļas noteikumus, prasītāji pieteicās uz pirmpirkuma tiesībām, nosūtot sabiedrības valdei un atbildētājai paziņojumus par pirmpirkuma tiesību izlietošanu 2018.gada 5. un 6.jūnijā.
[1.3] 2018.gada 13.jūnijā sabiedrības valdes priekšsēdētājs kopā ar atsavinātāju /pers. M/ un atbildētāju sastādīja Dalībnieku reģistra nodalījumu Nr./numurs/, reģistrējot atbildētājai tiesības uz 142 nopirktajām daļām. Par minēto pārējie dalībnieki un valdes locekļi netika informēti.
Ar Uzņēmumu reģistra 2018.gada 21.jūnija lēmumu Nr./numurs/grozījumi par sabiedrības daļu īpašnieku maiņu reģistrēti komercreģistrā.
[1.4] Tā kā prasītājiem tika liegta iespēja realizēt savas pirmpirkuma tiesības daļas ieguvēja vainas dēļ, viņiem saskaņā ar Komerclikuma 189.^{3}pantu ir izpirkuma tiesības.
[2] Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 30.janvāra lēmumu lietā kā trešās personas pieaicināti /pers. L/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. R/, /pers. T/ un /pers. U/.
[3] Par celto prasību atbildētāja iesniedza paskaidrojumus, kuros norāda, ka prasība ir noraidāma pilnībā, kā arī pastāv pamats tiesvedības izbeigšanai lietā.
[3.1] Atbildētāja par SIA "/Nosaukums/" dalībnieci kļuva 2016.gada februārī.
[3.2] 2018.gada 14.aprīlī notika dalībnieku sapulce, kurā piedalījās arī /pers. M/, un pēc tās tika noslēgts kapitāla daļu pirkuma līgums. /pers. M/ informēja sabiedrības valdi par daļu īpašuma tiesību maiņu un nepieciešamību veikt ierakstu dalībnieku reģistrā.
2018.gada 15.aprīlī rīkota atkārtota dalībnieku sapulce, kurā atbildētāja piedalījusies izmantojot sev piederošās 284 daļas, proti, atbildētāja balsoja ar sev piederošajām daļām un no /pers. M/ nopirktajām kapitāla daļām. Līdz ar to, visi dalībnieki uzzināja par pirmpirkuma tiesību neievērošanu, kā arī prasītājiem bija tiesības celt prasību par izpirkuma tiesību izmantošanu.
Ņemot vērā minēto, skaitot termiņu no kura datuma prasītājiem bija tiesības celt prasību par kapitāla daļu izpirkumu, jāvadās no 2018.gada 15.aprīļa nevis reģistrācijas brīža Uzņēmumu reģistrā.
[3.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu, tiesvedība lietā izbeidzama, jo prasības tiesība ir noilgusi.

[4] Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 13.septembra lēmumu tiesa nolēma apturēt tiesvedību civillietā līdz trešās personas /pers. R/ tiesību pārņēmēja noteikšanai.

[5] Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 1.marta lēmumu tiesa nolēma pieaicināt civillietā, kā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē – /pers. S/, /pers. Z/ un /pers. K/.

[6] Trešās personas /pers. Z/, /pers. S/ un /pers. K/ iesniegušas paskaidrojumus, kuros analogi atbildētājas paskaidrojumiem norādīts, ka prasība ir noraidāma, jo prasītāji Komerclikuma 189.^{3}pantā noteiktajā termiņā nav cēluši tiesā prasību par izpirkuma tiesību izmantošanu.

[7] Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 15.oktobra spriedumu tiesa nosprieda apmierināt prasību pilnībā.

Atzīt prasītājiem izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 128 daļām, kas pārdotas /pers. J/, personas kods /personas kods/, saskaņā ar 2018.gada 14.aprīlī ar /pers. M/, personas kods /personas kods/, noslēgto Kapitāla daļu pirkuma līgumu Nr./numurs/.

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs, /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. B/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 28 (divdesmit astoņām) daļām par pirkuma cenu 29.68 (divdesmit deviņi *euro* un 68 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. C/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. D/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. E/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. G/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. H/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14.84 EUR (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. I/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 EUR.

Noteikt, ka izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 2 (divām) daļām realizējamas slēgtā izsolē, kurā var piedalīties prasītāji un atbildētāja.

Atzīt /pers.J/, personas kods /personas kods/, tiesības saņemt Tiesu administrācijas tiesas depozītā iemaksāto izpirkuma maksu summā 135.68 EUR (viens simts trīsdesmit pieci *euro* un 68 centi) par 128 (viens simts divdesmit astoņām) daļām.

Atzīt par spēkā nesošu SIA /Nosaukums/ 2018.gada 13.jūnija dalībnieku reģistra nodalījuma Nr./numurs/ ierakstu ar kārtas Nr./numurs/ daļā par 128 daļu ar daļu kārtas numuriem /numurs/piederību /pers. J/ un dzēst komercreģistrā uz šī ieraksta pamata reģistrētās attiecīgās izmaiņas.

Piedzīt no /pers. J/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus 1153.44 EUR (viens tūkstotis simtu piecdesmit trīs *euro* un 44 centi). Kas iemaksājami AS „/Nosaukums/'' konts Nr. /konta numurs/.

Piedzīt no /pers. J/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 35.55 EUR (trīsdesmit pieci *euro* un 55 centi).

[..].

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda, ka 2018.gada 14.aprīlī noslēgts kapitāla daļu pirkuma līgums Nr./numurs/, kur /pers. M/ pārdeva atbildētājai 142 SIA /Nosaukums/ kapitāla daļas.

Noskaidrots, ka prasītāji, izņemot /pers. A/, /pers. E/ un /pers. H/, piedalījās dalībnieku 2018.gada 15.aprīļa sapulcē. Sapulcē darīja zināmu, ka atbildētāja 2018.gada 14.aprīlī noslēgusi kapitāla daļu pirkuma līgumu un viņai piederēs 284 kapitāla daļas.

[7.2] Strīds lietā ir par to, vai prasītāji likumā noteiktajā termiņā griezušies ar prasības pieteikumu tiesā, vai nokavējuši termiņu un vai atbildētāja izpildījusi Komerclikuma noteikumus iegādājoties kapitāla daļas.

[7.3] Tiesa konstatēja, ka atbildētāja ir ievērojusi Komerclikuma 189.panta noteikumus, 2018.gada 10.maijā nosūtīja paziņojumus sabiedrības dalībniekiem un valdei par daļu iegādi, pievienojot kapitāla daļu pirkuma līguma kopiju.

[7.4] Prasītāji SIA /Nosaukums/ valdei un atbildētājai - 2018.gada 5.jūnijā /pers. C/, 2018.gada 6.jūnijā /pers. A/, /pers. I/, /pers. B/, /pers. G/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. H/, nosūtīja paziņojumus par pirmpirkuma tiesību izlietošanu.

Tiesa secināja, ka prasītāji iekļāvās Komerclikuma 189.panta trešajā daļā noteiktajā viena mēneša termiņā.

[7.4.1] Komerclikuma 189.^{3}panta pirmā, otrā un trešā daļā noteikts, ja dalībniekam pirmpirkuma tiesības nav bijis iespējams izlietot daļas pārdevēja vai daļas ieguvēja vainas dēļ, tad dalībniekam ir izpirkuma tiesības.

[7.4.2] Tiesa noskaidroja, ka sabiedrības kapitāla daļu atsavināšanai netika saņemta dalībnieku atļauja, un tika veiktas izmaiņas komercreģistrā par sabiedrības dalībnieku sastāvu.

[7.5] Lietā ir iesniegti divi Dalībnieku reģistra nodalījumi, kur ar ierakstu Nr./numurs/ ir ierakstītas /pers. J/ tiesības uz 284 daļām ar daļu kārtas numuriem /numurs/un /numurs/, kas datēti ar dažādiem datumiem- vienam norādīts sastādīšanas datums /adrese/, 2018.gada 15.aprīlī, bet otram - 2018.gada 13.jūnijs. Abus Dalībnieku reģistra nodalījumus parakstījuši valdes priekšsēdētājs /pers. L/, daļu atsavinātājs /pers. M/ un daļu ieguvēja /pers. J/.

No iesniegtajiem Dalībnieku reģistra nodalījumiem tiesa secināja, ka paraksti uz 2018.gada 15.aprīlī datētā nodalījuma nav apliecināti notariāli un šis nodalījums nav iesniegts komercreģistrā, savukārt, 2018.gada 13.jūnijā sastādītais Dalībnieku reģistra nodalījums ir ar notariālu paraksta apliecinājumu un ir reģistrēts komercreģistrā.

[7.6] Tiesa pievienojās prasītāju viedoklim, ka vienīgais pierādījums, kas apliecina daļu pāreju ir dalībnieku reģistra nodalījums, kurš sastādīts atbilstoši Komerclikuma 187. un 187.^{1}panta prasībām, divos eksemplāros, notariāli apliecinot parakstus, un no šiem eksemplāriem vienam jāglabājas sabiedrības lietvedībā, otram jābūt reģistrētam komercreģistrā.

[7.6.1] Šāds dalībnieku reģistra nodalījuma eksemplārs ir sastādīts 2018.gada 13.jūnijā un reģistrēts komercreģistrā 2018.gada 21.jūnijā. Tādēļ, ar nodalījuma sastādīšanu, attiecībā pret pārējiem dalībniekiem atbildētājai ir atzīstama daļu iegūšana.

2018.gada 15.aprīļa Dalībnieku reģistra nodalījumam nav juridiska spēka, jo to sastādot nav ievērotas Komerclikumā noteiktās formas prasības par parakstu notariālu apliecināšanu un viena nodalījuma eksemplāra iesniegšanu Uzņēmumu reģistrā.

Tikai ar brīdi, kad likumā noteiktā kārtībā ir sastādīts Dalībnieku reģistra nodalījums un tas reģistrēts komercreģistrā, t.i. 2018.gada 21.jūnijs ir

uzskatāms, ka dalībniekiem ir kļuvis zināms par pirmpirkuma tiesību neievērošanu un sāk tecēt termiņš izpirkuma tiesību izlietošanai. Tiesa norādīja, ka prasība par izpirkuma tiesību izlietošanu saņemta tiesā 2018.gada 24.jūlijā, VAS „Latvijas pasts" spiedogs uz izsūtītā konverta ir 2018.gada 20.jūlijs, secināms, ka prasība celta ievērojot likumā noteikto termiņu.

[7.7] Prasītāji iemaksājuši Tiesu administrācijas tiesas depozītā iemaksāto izpirkuma maksu 135.68 EUR par 128 daļām.

Tiesa atzina par pamatotu prasītāju prasījumu atzīt par spēkā neesošu SIA /Nosaukums/ 2018.gada 13.jūnija dalībnieku reģistra nodalījuma Nr./numurs/ ierakstu ar kārtas Nr./numurs/ daļā par 128 daļu ar daļu kārtas numuriem /numurs/piederību /pers. J/ un dzēst komercreģistrā uz šī ieraksta pamata reģistrētās attiecīgās izmaiņas, jo ieraksts izdarīts neatbilstoši Komerclikuma 10.panta noteikumiem.

[7.8] Tiesa secināja, ka /pers. M/ pārdeva 142 kapitāla daļas. Prasītāji, ar izpirkumu proporcionāli tiem piederošajām daļām, kopā pretendē uz 128 no atbildētājas nopirktajām 142 daļām.

Ieskaitot atbildētāju, vēlas un var sadalīt savā starpā 140 kapitāla daļas. Atliek 2 kapitāla daļas, kuras nevar sadalīt starp 9 pretendentiem, tāpēc saskaņā ar Komerclikuma 189.panta 8.daļu, starp prasītājiem un atbildētāju rīkojama slēgta izsole uz šīm daļām.

[8] Par pirmās instances spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnībā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[8.1] Pirmās instances tiesa nav konstatējusi, ka lietā ir pierādījumi, kas apliecina, ka prasītāji par pirmpirkuma tiesību nepiedāvāšanu tika informēti trīs mēnešus pirms prasības celšanas.

Par daļu pārdošanu visiem SIA "/Nosaukums/" dalībniekiem tapa zināms 2018.gada 15.aprīlī, jo atbildētāja balsoja ar 284 daļām nevis kā iepriekš ar 142 sabiedrības kapitāla daļām. Līdz ar to, no šī brīža skaitāms termiņš prasības celšanai par izpirkuma tiesībām.

[8.2] Pirmās instances tiesa nav konstatējusi, ka 2018.gada 18.aprīļa vēstulē sabiedrības valdei daļa no dalībniekiem, t.sk., /pers. T/, /pers. H/ un /pers. E/, kuri nepiedalījās 2018.gada 15.aprīļa dalībnieku sapulcē, iesniedza pretenziju norādot, ka /pers.J/ izmantoja sev piederošās un no /pers. M/ nopirktās kapitāla daļas.

[8.3] Tāpat kļūdaini uz lietas faktiskajiem apstākļiem attiecināta Komerclikuma 189.^{3}panta trešā daļa, jo nav konstatēts, ka prasītājiem nav prasības tiesības.

Gadījumā, ja vadītos no 2018.gada 10.maija paziņojuma nosūtīšanas, arī tad būtu konstatējama prasības tiesības neesamība, jo pirmpirkuma tiesības vajadzēja realizēt līdz 2018.gada 17.jūnijam.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzinusi, ka pirmpirkuma tiesību izmantošanas termiņš ir viens mēnesis. Līdz ar to, izpirkuma tiesības izmantošanai bija jānotiek no 2018.gada 17.jūnija līdz 2018.gada 16.jūlijam. Savukārt, prasības pieteikums parakstīts 2018.gada 20.jūlijā, bet tiesā saņemts 2018.gada 24.jūlijā.

[8.4] Izskatot lietu tiesa nav piemērojusi Komerclikuma 187.panta sestās daļas 2.punktu – ierakstu dzēšana un svītrošana dalībnieku reģistrā nav atļauta. Tādēļ prasībā izteiktais un apmierinātais prasījums par ieraksta Nr./numurs/ atzīšanu par spēkā neesošu un dzēšanu ir prettiesisks un noraidāms.

[8.5] Pirmās instances tiesa kļūdaini piemērojusi Civillikuma 1381.pantu, jo prasība ir celta pret /pers.J/, kas ir kapitāla daļu pircēja. Pieņemtais spriedums negroza kapitāla daļu pirkuma līgumu ar /pers. M/, un ir spēkā esošs.

Tāpat tiesa nevar lemt par izpirkuma tiesības realizāciju, ja atsavinātājs nav atbildētājs lietā. Bez viņa klātbūtnes nevar pārgrozīt ar tiesas spriedumu kapitāla daļu pirkuma līgumu un atstumt ieguvēju.

[8.6] Pirmās instances tiesa nav arī korekti motivējusi kādēļ uz lietas apstākļiem nav attiecināms Komerclikuma 12.pants, un netika vērtēti apstākļi, ka prasītāji zināja 2018.gada 15.aprīlī, ka viņiem netika piedāvātas pirmpirkuma tiesības.

[8.7] Sprieduma motīvu daļā izdarīts secinājums, ka dalībnieku reģistram bez notariāla apliecinājuma nav juridiska spēka, nepamatojot to ar likuma normām.

[9] Prasītāji iesnieguši paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, kuros norāda, ka apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu pilnībā.

[9.1] Paraksti uz 2018.gada 15.aprīļa nodalījuma nav notariāli apliecināti, un minētais nodalījums nav iesniegts komercreģistrā, savukārt 2018.gada 13.jūnijā sastādītais dalībnieku reģistra nodalījums ir ar notariālu paraksta apliecinājumu, kā arī reģistrēts komercreģistrā 2018.gada 21.jūnijā. Tikai ar šī nodalījuma sastādīšanu ir atzīstama atbildētājas daļu iegūšana.

[9.2] 2018.gada 15.aprīļa Dalībnieku sapulces protokols Nr./numurs/ neapliecina, ka prasītāji informēti par /pers. M/ piederošo daļu pārdošanu atbildētājai un pirmpirkuma tiesību neievērošanu.

Jautājums par daļu atsavināšanu netika iekļauts sapulces dienas kārtībā. Turklāt tajā nepiedalījās prasītāji /pers. A/, /pers. H/ un /pers. E/.

Minēto neapstiprina arī apstāklis, ka atbildētāja šajā sapulcē balsoja ar viņai nepārreģistrētām daļām.

[9.3] 2018.gada 18.aprīļa vēstules valdei, kuru parakstījuši daļa no prasītājiem, 4.punktā norādīts, ka dalībnieki nav bijuši informēti par daļu pārdošanu. Balsošanu šajā sapulcē ar viņai nepiederošām kapitāla daļām, atbildētāja pamatojusi, ar pilnvaru daļu īpašnieka pārstāvībai.

[9.4] Tikai 2018.gada 10.maijā atbildētāja nosūtīja visiem sabiedrības dalībniekiem un valdes locekļiem paziņojumu par kapitāla daļu pirkumu, piedāvājot izmantot pirmpirkuma tiesības.

[9.5] Ignorējot prasītāju pirmpirkuma tiesības un saņemtos paziņojumus, 2018.gada 13.jūnijā sastādīts Dalībnieku reģistra nodalījums Nr./numurs/, kurā reģistrētas atbildētājas tiesības uz visām 142 no /pers. M/ nopirktajām daļām. Par nodalījuma sastādīšanu pārējie dalībnieki un valdes locekļi netika informēti.

[9.6] Ar Uzņēmumu reģistra 2018.gada 21.jūnija lēmumu Nr./numurs/grozījumi par sabiedrības daļu īpašnieku maiņu reģistrēti komercreģistrā, un prasītāji uzzinājuši par pirmpirkuma tiesību neievērošanu.

[9.7] Izlietojot izpirkuma tiesību, izpircējam nav jāapstrīd pirkuma līgums. Atbilstoši izpirkuma tiesības raksturam (Civillikuma 1381.pants), īstenojot izpirkuma tiesību izpircējs iestājas ieguvēja vietā, kā arī pārņem viņa prasījumus un pienākumus bez pirkuma līguma noslēgšanas (*sk. Augstākās tiesas 2010.gada 24.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-43/2010 (C04265606) 8.3.punktu*).

[10] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, apelācijas sūdzība nozīmēta izskatīšanai rakstveida procesā 2022.gada 23.martā, par ko lietas dalībniekiem paziņots.

Motīvu daļa

[11] Izvērtējot apelācijas sūdzības argumentus, prasītāju paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, pārbaudot un novērtējot lietas materiālus kopumā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma.

[12] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams un pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu pārskatīt pirmās instances tiesas sprieduma

motīvus un prasību noraidīt.

[13] Par nepamatotu atzīstams atbildētājas viedoklis apelācijas sūdzībā, ka termiņš izpirkuma tiesības realizācijai skaitāms no 2018.gada 15.aprīļa. Šāds viedoklis pamatots norādot, ka par daļu pārdošanu visiem SIA "/Nosaukums/" dalībniekiem tapa zināms 2018.gada 15.aprīlī, jo atbildētāja balsoja ar 284 daļām nevis kā iepriekš ar 142 sabiedrības kapitāla daļām. Līdz ar to, no šī brīža skaitāms termiņš prasības celšanai par izpirkuma tiesībām.

[13.1] Civillietu tiesas kolēģija no lietas materiāliem konstatē, ka dalībnieku sapulces 2018.gada 15.aprīļa protokols neapliecina, ka prasītāji šajā datumā būtu tikuši informēti par /pers. M/ piederošo kapitāla daļu pārdošanu atbildētājai.

Tieši pretēji, lietai pievienotajā 2018.gada 18.aprīļa dalībnieku iesniegumā sabiedrības valdei, kuru parakstījuši daļa no prasītājiem, norādīts, ka dalībnieki nav bijuši informēti par daļu pārdošanu atbildētājai. Saskaņā ar Komerclikuma 189.pantu dalībnieki nav informēti par tiesībām izmantot pirmpirkuma tiesības un attiecīgi uzskata, ka atbildētājai pieder 142 daļas (jeb vadoties pēc sapulces protokolā norādītā daļu sadalījuma 1 (viena) daļa), attiecīgi protokolā norādītā informācija par daļu sadalījumu ir patiesībai neatbilstoša. Tas, ka atbildētāja šajā sapulcē balsoja ar viņai nepārreģistrētām kapitāla daļām, neapstiprina faktu, ka pārējie daļu īpašnieki likumā noteiktā kārtībā šajā sapulcē būtu informēti par daļu pārdošanu, piedāvājot izmantot pirmpirkuma tiesības.

[13.2] Bez tam, Komerclikuma 189.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka, gadījumā, kad dalībnieka daļas tiek pārdotas, pārējiem dalībniekiem ir pirmpirkuma tiesības, ja statūtos nav noteikts citādi. Par daļas pārdošanu daļas pārdevējs vai daļas ieguvējs paziņo katram dalībniekam un valdei, paziņojumam pievienojot noslēgto pirkuma līgumu vai tā attiecīgi apliecinātu kopiju. Ja paziņojumu nosūta daļas ieguvējs, tas nosūtāms vienlaikus arī daļas pārdevējam. Paziņojumu dalībniekam nosūta uz dalībnieku reģistrā norādīto adresi.

Lietā noskaidrots, ka atbildētāja, kā daļu ieguvēja, tikai 2018.gada 10.maijā nosūtīja katram sabiedrības dalībniekam un valdes loceklim paziņojumu, ka atbildētāja nopirkusi no /pers. M/ 142 kapitāla daļas, pievienojot kapitāla daļu pirkuma līgumu.

No lietas materiāliem redzams, ka 2018.gada 6.jūnijā prasītāji /pers. C/, /pers. A/, /pers. I/, /pers. B/, /pers. G/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. H/ nosūtīja SIA /Nosaukums/ valdei un atbildētājai paziņojumus par pirmpirkuma tiesību izlietošanu.

Pie šādiem apstākļiem pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka prasītāji iekļāvās Komerclikuma 189.panta trešajā daļā noteiktajā viena mēneša termiņā un nav tiesiska pamata prasības celšanas termiņu saistīt ar 2018.gada 15.aprīli.

[14] Par nepamatotu atzīstams atbildētājas viedoklis apelācijas sūdzībā, ka izpirkuma tiesības izmantošanai bija jānotiek līdz 16.07.2018.

[14.1] Pirmās istances tiesa pamatoti atzina, ka dalībnieku reģistra nodalījuma eksemplārs ir sastādīts 2018.gada 13.jūnijā un reģistrēts Komercreģistrā 2018.gada 21.jūnijā. Tādēļ, ar nodalījuma sastādīšanu, attiecībā pret pārējiem dalībniekiem atbildētājai ir atzīstama daļu iegūšana.

[15] Par nepamatotu atzīstams atbildētājas viedoklis apelācijas sūdzībā, ka tiesa kļūdaini piemērojusi Civillikuma 1381.pantu, jo prasība celta pret /pers. J/, kas ir kapitāla daļu pircēja. Atbildētāja nav kapitāla daļu pārdevēja. Šis tiesas spriedums negroza kapitāla daļu pirkumu ar /pers. M/.

[15.1] Atbildot uz šo apelatores argumentu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotu prasītāju viedokli paskaidrojumos, ka izlietojot izpirkuma tiesību, izpircējam nv jāapstrīd pirkuma līgums. Atbilstoši izpirkuma tiesības raksturam (Civillikuma 1381.pants), īstenojot izpirkuma tiesību izpircējs iestājas ieguvēja vietā, kā arī pārņem viņa prasījumus un pienākumus bez pirkuma līguma noslēgšanas. Šāds viedoklis izteikts arī Augstākās tiesas 2010.gada 24.februāra spriedumā Nr.SKC-43/2010.

Ceļot prasību, prasītāji vēlas iestāties starp atbildētāju un /pers. M/ 2018.gada 14.aprīlī noslēgtajā pirkuma līgumā un uz izpirkuma tiesību pamata iegūt īpašumā tiem pēc likuma proporcionāli pienākošās daļas. Izpirkuma tiesības būtība ir tiesība iegūt cita atsavinātu īpašumu, atstumjot ieguvēju un ietsājoties viņa tiesībās, tādēļ prasība pamatoti celta pret ieguvēju /pers. J/.

[16] Citi pirmās instances tiesas argumenti nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā, tāpēc Civillietu tiesas kolēģija tos nepārvērtē.

Pirmās instances tiesas spriedumā ietvertie secinājumi pēc būtības ir atbilstoši lietā esošajiem materiāliem, konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem un strīda izšķiršanai piemērojamām tiesību normām.

[17] Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas 1.teikums nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs /pers. A/ samaksājis par prasības pieteikumu valsts nodevu 141,14 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,30 *euro* (*lietas 10.,11. un 12.lapa*).

Ņemot vērā, ka prasība apmierināta pilnā apmērā, piedzenamie no atbildētājas prasītāja /pers. A/ labā tiesas izdevumi ir 153,44 *euro*.

[18] Civilprocesa likuma 44.panta otrā daļa nosaka, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunktam, izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantiska rakstura atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*.

Lietas materiāliem pievienoti zvērinātas advokātes /pers.V/ orderi un pilnvaras par prasītāju pārstāvību pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kā arī 2018.gada 28.decembra Rēķins Nr./numurs/par juridiskās palīdzības sniegšanu un pārstāvību pirmās instances tiesā 1000 *euro*; 2022.gada 13.janvāra Rēķins Nr./numurs/par juridiskās palīdzības sniegšanu un pārstāvību apelācijas instances tiesā 1210 *euro*, kopā 2210 *euro* (*1.sējums lietas 95.-110., 117.lapa, 2.sējums lietas 29.lapa*).

Apelācijas instances tiesa ņem vērā jaunākajā judikatūrā pausto atziņu lietā Nr.SKC-974/2020 un atzīst, ka minētie izdevumi ir piedzenami no atbildētājas par labu prasītājam /pers. A/ pilnā apmērā.

Civillietu tiesas kolēģija nekonstatē pamatu Civilprocesa likuma 44.panta piektās daļas piemērošanai, un mazāka apmēra atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai noteikšanai.

[19] Lietas izskatīšanas gaitā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmajā instancē 47,85 *euro* un apelācijas instancē 2,40 *euro*, kopā 50,25 *euro* apmērā, ko sastāda tiesas pavēstu un ar citu tiesas dokumentu piegādāšanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs /pers. A/ ceļot prasību tiesā samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,30 *euro* apmērā.

Ņemot vērā, ka lietā ir apmierināta prasība, no atbildētājas Tiesu administrācijas labā, atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, piedzenami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 37,95 *euro*, kas radušies izskatot lietu tiesā.

[20] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]panta noteikumiem atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.- 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

prasību apmierināt.

Atzīt prasītājiem izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 128 daļām, kas pārdotas /pers. J/, personas kods /personas kods/, saskaņā ar 2018.gada 14.aprīlī ar /pers. M/, personas kods /personas kods/, noslēgto Kapitāla daļu pirkuma līgumu Nr./numurs/.

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs, /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. B/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 28 (divdesmit astoņām) daļām par pirkuma cenu 29,68 *euro* (divdesmit deviņi *euro* un 68 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. C/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. D/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. E/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. G/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. H/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Uz izpirkuma tiesību pamata atzīt /pers. I/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 14 (četrpadsmit) daļām par pirkuma cenu 14,84 *euro* (četrpadsmit *euro* un 84 centi).

Noteikt, ka izpirkuma tiesības uz SIA /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, 2 (divām) daļām realizējamas slēgtā izsolē, kurā var piedalīties prasītāji un atbildētāja.

Atzīt /pers.J/, personas kods /personas kods/, tiesības saņemt Tiesu administrācijas tiesas depozītā iemaksāto izpirkuma maksu summā 135,68 *euro* (viens simts trīsdesmit pieci *euro* un 68 centi) par 128 (viens simts divdesmit astoņām) daļām.

Atzīt par spēkā nesošu SIA /Nosaukums/ 2018.gada 13.jūnija dalībnieku reģistra nodalījuma Nr./numurs/ ierakstu ar kārtas Nr./numurs/ daļā par 128 daļu ar daļu kārtas numuriem /numurs/piederību /pers. J/ un dzēst komercreģistrā uz šī ieraksta pamata reģistrētās attiecīgās izmaiņas.

Piedzīt no /pers. J/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus 2363,44 *euro* (divi tūkstoši trīs simti sešdesmit trīs *euro* un 44 centi).

Samaksa veicama /pers. A/, personas kods /personas kods/, bankas kontā Nr./konta numurs/, /Nosaukums/ AS.

Piedzīt no /pers. J/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 37,95 *euro* (trīsdesmit septiņi *euro*, un 95 centi).

Valsts labā piedzenamie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai.

Noteikt /pers. J/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu valsts labā, maksājumu apliecinošs dokuments norādītajā labprātīgās izpildes termiņā iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un veicot drošības naudas 300 *euro* apmērā samaksu.

Drošības naudas samaksa veicama kontā ar šādiem rekvizītiem:

Saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa

Reģ. Nr.: 90000068892

Saņēmēja banka: Valsts kase

Konta Nr.LV83TREL8280010000000

Iemaksas mērķis: dati personas vai lietas identificēšanai.

Sprieduma sastādīšanas datums ir 2022.gada 23.marts.

Tiesnese referente /paraksts/ Sarmīte Vamža

Tiesnese /paraksts/ Ilze Ošiņa

Tiesnese /paraksts/ Žanete Žimante